

Лекція 3.
Оподаткування, облік та звітність у підприємстві

*Помирати і платити податки - доля кожного.
Б.Франклін*

План лекції:

1. Податкова політика держави та її вплив на підприємництво.
2. Особливості оподаткування юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
3. Поняття, цілі та завдання державної звітності.

1. Податкова політика держави та її вплив на підприємництво.

Податкова політика – це форма мобілізації фінансових ресурсів, складова частина загальної фінансової політики Верховної Ради й Уряду України, зміст і цілі якої обумовлюються соціально-економічним устроєм держави

Податки – обов'язкові платежі, що стягуються державою з юридичних і фізичних осіб

Цілями податкової політики держави є:

Досягнення постійного стійкого економічного зростання

Забезпечення певного мінімального рівня доходів населення

Забезпечення стабільності цін на основні товари та послуги

Забезпечення повної зайнятості працездатного населення

Створення системи соціального захисту

Податкова політика держави має прояв у формуванні податкової системи, яка, у свою чергу, базується на податковому законодавстві, основою якого є Податковий кодекс України, що набув чинності 1 січня 2011р.

Податкова система – це сукупність податків, зборів, та інших платежів, що стягуються у встановленому законом порядку до бюджету і державних цільових фондів, а також принципи, форми і методи побудови самих податків.

Податкова система характеризується:

1. порядком встановлення і введенням в дію податків і зборів та їх скасування;
2. класифікацією податків;
3. правами та обов'язками платників податків;
4. порядком розподілу податків між бюджетами різних рівнів;
5. відповідальністю учасників податкових відносин.

Принципи побудови податкової системи.

Класичні принципи побудови податкової системи були сформульовані їх основоположником, шотландським економістом і філософом А. Смітом. Вони викладені у чотирьох основних *правилах*:

- справедливості;
- визначеності;
- зручності;
- економії (раціональності)

Сучасна податкова система України ґрунтується на принципах, що викладені в податковому Кодексі:

Так, **Стаття 4. Основні засади податкового законодавства України** передбачає наступні принципи

- 1. загальність оподаткування;**
- 2. рівність усіх платників перед законом, недопояв проявів податкової дискримінації**
- 3. невідворотність;**
- 4. прозорість та прозорість;**

- 7. економічність оподаткування;**
- 8. нейтральність оподаткування;**
- 9. стабільність** – (зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду);
- 10. рівномірність та зручність сплати;**
- 11. єдиний підхід до встановлення податків та зборів.**

В Україні встановлюються загальнодержавні та місцеві податки та збори.

До загальнодержавних належать податки та збори, що є обов'язковими до сплати на усій території України, передбачених законодавством.

Ст.. 9.п.1. До загальнодержавних належать такі податки та збори:

1. До загальнодержавних податків належать:
 1. податок на прибуток підприємств;
 2. податок на доходи фізичних осіб;
 3. податок на додану вартість;
 4. акцизний податок;
 5. екологічний податок;
 6. рентна плата;
 7. мито.

До місцевих належать податки та збори, що встановлені відповідно до переліку і в межах граничних розмірів ставок, визначених податковим законодавством, рішеннями сільських, селищних і міських рад у межах їх повноважень, і є обов'язковими до сплати на території відповідних територіальних громад.

До місцевих податків належать:

8. податок на майно;
9. єдиний податок.

До місцевих зборів належать:

За економічним змістом **податки** – це фінансові відносини між державою і платниками податків (юридичними і фізичними особами) з метою створення загальнодержавного централізованого фонду грошових коштів, необхідних для виконання державою її функцій.

За суттю **податок** – це обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до податкового законодавства.

Під **збором (платою, внеском)** розуміють обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою

Елементи системи оподаткування. Під час встановлення податку обов'язково визначаються такі елементи:

1. платник податку;
2. об'єкт оподаткування;
3. база оподаткування;
4. ставка податку;
5. порядок обчислення податку;
6. податковий період;
7. строк та порядок сплати податку;

Платник (або об'єкт податкування) - юридична або фізична особа, на яку, згідно законодавства покладено обов'язок сплачувати податки і збори.

Об'єкт оподаткування - майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції з постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника

ФУНКЦІЇ ПОДАТКІВ

Фіскальна

Формування
джерел
державних
доходів

Розподільна

Перерозподіл
доходів
юридичних та
фізичних осіб
відповідно до
прийнятих у
суспільстві
критеріїв
доцільності та
соціальної
справедливості

Регулювальна

Регулювання
особистих,
колективних,
суспільних
інтересів, а також
взаємовідносин
держави з різними
секторами
виробництва

2. Особливості оподаткування юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

На сьогодні в Україні існують 2 системи оподаткування:

- *Загальна система оподаткування*
 - *Спрощена система оподаткування*
- Законодавство дозволяє використовувати спеціальні режими оподаткування з пільгами:
- *Фіксований с\г податок*
 - *Неприбуткові організації*

ОПОДАТКУВАННЯ

Дану систему оподаткування обирають усі юридичні особи, які добровільно не обрали іншу систему оподаткування, або для яких встановлені обмеження щодо вибору системи оподаткування.

- Юридичні особи, які знаходяться на загальній системі, платять згідно ПКУ такі основні податки, збори та інші обов'язкові платежі:
- податок на прибуток підприємств (ставка в 2016 18%);
- податок на додану вартість (ставки в 2016 20%; 0%; 7%);
- єдиний соціальний внесок (ставка в 2016 22%);
- податок на доходи фізичних осіб (ставка в 2016 18%);
- військовий збір (ставка в 2016 1,5%);
- акцизний податок;
- екологічний податок;
- МИТО;

Загальна система оподаткування найскладніша у веденні бухгалтерського і податкового обліку, вона має безліч спірних питань, прогалин, не вирішених на законодавчому рівні

Спрощена система оподаткування

- Термін «спрощена система оподаткування» спочатку мав на увазі просту систему прорахунку податків. Юридичним особам дозволялося вести спрощений облік, підприємці звільнялися від ведення обліку. Єдиний податок розраховується у відсотках від обороту або у фіксованому розмірі, встановленому в національній валюті. З часом цей термін втратив своє первісне значення і став втілювати в собі просто «якусь іншу систему оподаткування, відмінну від загальної системи». До єдинників стали пред'являти все нові вимоги, які розширювали коло обов'язків платників податків, ускладнили облік та оподаткування. Спрощена система оподаткування зазнала істотних змін у 2015 р. Сьогодні єдинників поділяють на 4 групи.

Група	Ставка ЄП ¹	Статус	Дохід	Наймані працівники ⁴
 <p>1 група</p>	До 10% від мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня звітного року	 Фізична особа — підприємець	до 300 тис. грн	0
 <p>2 група</p>	До 20% від мінімальної зарплати, встановленої на 1 січня звітного року	 Фізична особа — підприємець	до 1,5 млн грн	до 10
 <p>3 група</p>	3% від доходу ² для платників ПДВ 5% від доходу для неплатників ПДВ ³	 Фізичні особи — підприємці та юридичні особи	до 5 млн грн	∞
 <p>4 група</p>	Залежно від площі та типу земельних ділянок/водних наділів та їх нормативної грошової оцінки	 Юридична особа — с/г товаровиробник	∞ необмежено	∞

- Єдинники 1-ї та 2-ї груп, які здійснюють:
- декілька видів діяльності, — застосовують максимальну ставку ЄП, установлену для таких видів діяльності;
- діяльність на території декількох сільських, селищних або міських рад, — застосовують максимальну ставку ЄП, установлену для відповідної групи.
- ² Стати платником податку на додану вартість можна як при поданні заяви про застосування спрощеної системи, так і в процесі госпдіяльності. Для цього подайте до податкової реєстраційну заяву за формою № 1-ПДВ. Платником ПДВ ви станете з початку кварталу, наступного за тим, в якому подали заяву.
- ³ Підприємці, які займаються виробництвом, постачанням і продажем ювелірних і побутових виробів із дорогоцінних металів, каміння, каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння, не можуть бути платниками ПДВ и застосовують ставку ЄП 5%.
- ⁴ До загальної кількості найманих працівників підприємця-єдинника не входять особи, які знаходяться у відпустці по вагітності та пологах або по догляду за дитиною (пп. 291.4.1 ПКУ).
- **Не можуть стати єдинниками 1–3-ї груп (пп. 291.5 ПКУ):**
- Нерезиденти — фізичні та юридичні особи.
- Юрособи, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать юрособам — неплатникам ЄП, 25% або більше.
- Представництва, філії, відділення та інші відокремлені підрозділи юрособи — неплатника ЄП.
- Підприємці та юрособи, які мають податковий борг на день подання заяви про реєстрацію платником ЄП (крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок форс-мажорних обставин).

Фіксований сільськогосподарський податок як спеціальний режим оподаткування IV група

- Спеціальний податковий режим фіксований сільськогосподарський податок (далі ФСП), переважно використовують сільськогосподарські товаровиробники. З 2015 року ФСП вважається IV групою єдиного податку. Відповідно до п. 14.1.256 ПКУ під ФСП розуміють податок, який справляється з одиниці земельної площі у відсотках її нормативної грошової оцінки та сплата якого замінює сплату окремих податків і зборів. Істотним нововведенням з набранням чинності ПКУ став той факт, що згідно з п. 308.6.2 ПКУ при виявленні за результатами документальної перевірки порушення вимог ФСП платник ФСП зобов'язаний з наступного місяця після місяця, у якому було встановлено таке порушення, перейти на сплату податків за загальною системою оподаткування

Облік у неприбуткових організаціях

- Існує ще один спеціальний режим оподаткування: оподаткування юридичних осіб, які мають статус «неприбуткових організацій». Неприбутковими є певні види установ і організацій, які за своєю сутністю мають право на отримання пільг з податку на прибуток. Такі юридичні особи здійснюють свою діяльність без мети отримання прибутку.
- До неприбуткових організацій традиційно відносять: органи державної влади України, органи місцевого самоврядування, а також створені ними установи та організації, що утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;
- благодійні фонди (організації);
- громадські організації, створені відповідно до Закону України «Про об'єднання громадян» для проведення екологічної, оздоровчої, аматорської спортивної, культурної, освітньої та наукової діяльності, а також творчі спілки, політичні партії та громадські організації інвалідів;
- науководослідні установи та вищі навчальні заклади IIIIV рівня акредитації (внесені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави), заповідники, музеїзаповідники;
- кредитні спілки та пенсійні фонди; інші юридичні особи.

3. ~~Поняття, цілі та завдання державної звітності~~

Державна звітність

- Важливий інструмент управління, що відображає результати діяльності підприємця, дає можливість їх оцінити та прийняти заходи щодо підвищення ефективності роботи, як самими підприємцями так і державою.
- Розподіляється на:
 - фінансову;
 - статистичну.

- **Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** це - консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Фінансова звітність

- Відображає майновий і фінансовий стан підприємства як результат господарської діяльності за звітний період з наростаючим підсумком згідно зі встановленими на визначений час державою типовими формами та інструкціями з підписами відповідальних осіб.

Види фінансової звітності

- **Баланс підприємства** – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його *активи, зобов'язання, і власний капітал* (Форма№1).
- **Звіт про фінансові результати** (Форма№2).
- **Звіт про рух грошових коштів** – звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді (Форма№3).
- **Звіт про власний капітал** – відображає розмір та структуру власного капіталу підприємства (Форма№4).

Сайти в мережі Internet де можна ознайомитися з бланками та формами фінансової та статистичної звітності

<http://www.dtkk.com.ua/>

<http://www.e-pravo.com.ua/>

<http://biscont.com.ua/cgi-bin/ua/>

<http://pro-u4ot.info/>

<http://www.kmu.gov.ua/control/publish/> - бланки
податкової та фінансової звітності /Урядовий портал/

Статистична звітність

- Подається державним органам статистики згідно зі встановленими в законному порядку документами (у вигляді статистичних звітів) за підписами відповідальних осіб.